

NORGES HØYESTERETT

Den 19. juli 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Arntzen, Sæther og Stenvik i

HR-2024-1348-U, (sak nr. 24-092206SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

A (advokat Steinar Mageli)

mot

AS Værdalsbruket (advokat Guri Uvsløkk Vagnildhaug)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til ankebehandling etter tvisteloven § 29-13 første ledd.
- (2) A og AS Værdalsbruket eier begge eiendommer i Verdal kommune. A mener at han som eier av sin eiendom har rett til å drive jakt på en av AS Værdalsbrukets eiendommer. Selskapet er ikke enig i dette.
- (3) AS Værdalsbruket tok 28. august 2023 ut stevning mot A med påstand om at A som eier av sin eiendom ikke har jaktrett på selskapets eiendom. A tok til motmæle.
- (4) Trøndelag tingrett avsa 3. januar 2024 dom med slik domsslutning:
 - «1. A som eier av gnr 000 bnr 0 i Verdal kommune har ikke jaktrett på eiendommen gnr 200 bnr 1 i Verdal kommune.
 2. A dømmes til å betale til AS Værdalsbruket erstatning for sakskostnader med 162.000 – etthundreogsekstiotusen – kroner innen 2 – to – uker fra dommens forkynning.»
- (5) A anket dommen. Eierne av As naboeiendom erklærte partshjelp til støtte for A, jf. tvisteloven § 15-7.
- (6) Frostating lagmannsrett avsa 25. april 2024 kjennelse og beslutning. I kjennelsen ble As nabo ikke gitt rett til å opptre som partshjelper. I beslutningen ga lagmannsretten ikke samtykke til ankebehandling etter tvisteloven § 29-13 første ledd. Slutningen i beslutningen er slik:
 - «1. Det gis ikke samtykke til å fremme anken.

2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler A 15 000 – femtentusen – kroner til AS Værdalsbruket innen 2 – to – uker fra beslutningen er forkynt.»

- (7) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens beslutning. Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling og verdifastsetting. Det anføres prinsipalt at fastsettingen av jaktrettens verdi er gjort i strid med reglene i tvisteloven kapittel 17. Subsidiært anføres det at lagmannsretten har gitt en utilstrekkelig begrunnelse for at det i verdifastsettingen benyttes en kapitaliseringsrente på 6 %. Videre anføres det at lagmannsrettens begrunnelse for ikke å gi samtykke til ankebehandling er mangelfull. I alle tilfeller anføres det at jordskiftelagdommer Magne Reiten var inhabil i saken. A har lagt ned påstand om at lagmannsrettens beslutning oppheves.
- (8) AS Værdalsbruket har inngitt tilsvaer. Det anføres at lagmannsretten har anvendt reglene i tvisteloven kapittel 17 korrekt. Begrunnelsen for verdifastsettingen og valget av kapitaliseringsrenten på 6 % er tilstrekkelig. Det er heller ikke mangler ved begrunnelsen for ikke å gi samtykke til ankebehandling. Jordskiftelagdommer Reiten var ikke inhabil. AS Værdalsbruket har prinsipalt lagt ned påstand om at anken nektes fremmet og subsidiært at anken forkastes.
- (9) Jordskiftelagdommer Reiten har i brev til Høyesterett gjort rede for sin vurdering av habilitetsspørsmålet. Han anser seg ikke inhabil. Partene har inngitt merknader til brevet og fastholder sine syn.
- (10) Høyesteretts ankeutvalg bemerker at anken gjelder lagmannsrettens avgjørelse om ikke å gi samtykke til ankebehandling etter tvisteloven § 29-13 første ledd. Ankeutvalgets kompetanse er da begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. tvisteloven § 29-13 femte ledd fjerde punktum. Dette omfatter blant annet om lagmannsretten har vurdert spørsmålet om hvorvidt anken skal fremmes etter riktig vurderingstema, og om det skjønn lagmannsretten har utøvd er forsvarlig, jf. HR-2021-1462-U avsnitt 12.
- (11) Lagmannsrettens verdifastsetting kan prøves av ankeutvalget etter tvisteloven § 17-5 første ledd. Det vil si at utvalget kan prøve om verdifastsettingen er i strid med reglene i tvisteloven kapittel 17.
- (12) Ankeutvalget finner at anførselen om at jordskiftelagdommer Magne Reiten var inhabil i saken ikke kan føre frem.
- (13) Når det gjelder fastsettelsen av tvistegjenstandens verdi, er ankeutvalget enig med lagmannsretten i at regelen i tvisteloven § 17-4 første ledd om ytelser som skal betales et ubestemt antall ganger, ikke er anvendelig ved verdsettelsen av den omtvistede jaktretten. Dette innebærer at tvistegjenstandens nåverdi må fastsettes i samsvar med alminnelige prinsipper for verdsettelse av fremtidige kontantstrømmer, jf. Rt-1995-932.
- (14) Ved valget av verdsettelsesprinsipp må man se hen til den sannsynlige nyttiggjørelsen av tvistegjenstanden. I NOU 2001: 32 B side 811 nevnes omsetningsverdi, bruksverdi og gjenanskaffelsesverdi som aktuelle verdsettelsesprinsipper. Lagmannsretten har basert verdsettelsen på hva det vil koste å leie en tilsvarende jaktrett, som etter dagens priser er anslått til 10 000 kroner. Ankeutvalget kan ikke se at lagmannsrettens valg av verdsettelsesprinsipp er uttrykk for feil rettsanvendelse. Det er heller ikke angrepet av ankende part.

- (15) Når nåverdien av jaktretten skal beregnes på grunnlag av årlig leieverdi, må det anvendes en kapitaliseringsrente. Med unntak for tilfeller hvor rentesatsen er fastsatt i lov eller forskrift, må det klare utgangspunktet være at man anvender den standardrenten som ellers brukes i rettergang for å beregne nåverdien av fremtidige kontantstrømmer. Denne har siden 2014 vært 4 %, jf. Rt-2014-1203. Unntaksvis kan det anvendes en lavere eller høyere rentesats. Dette krever i så fall en særlig begrunnelse.
- (16) I dette tilfellet har lagmannsretten brukt en kapitaliseringsrente på 6 %. Begrunnelsen for å velge en høyere rentesats enn standardrenten er angitt slik:
- «Etter lagmannsrettens vurdering må en ved verdsetting av jaktrett alene benytte en høyere rente enn 4 %. Inntektene fra jakt er mer usikker, og vil variere mer enn den langsiktige avkastningen fra jord- og skogbruk. Lagmannsretten legger derfor til grunn at kapitaliseringsrenten for jakt er 6 %, noe som medfører at nåtidsverdien av 10 000 kroner årlig blir 166 667 kroner.»
- (17) Det er uklart for ankeutvalget hvilken usikkerhet lagmannsretten sikter til, og hvorfor den mener at usikkerhet tilsier en høyere kapitaliseringsrente. Ankeutvalget bemerker at usikkerhet om fremtidige kontantstrømmer må avgjøres etter alminnelige bevisvurderingsregler. Usikkerhet ved bevisvurderingen gir i seg selv ikke grunnlag for å anvende en høyere eller lavere rentesats enn standardrenten, jf. HR-2018-1715-A avsnitt 44–45.
- (18) Det følger av dette at lagmannsrettens begrunnelse ikke gjør det mulig for ankeutvalget å vurdere om beslutningen er basert på korrekt rettsanvendelse. Lagmannsrettens domsgrunner er derfor mangelfulle og beslutningen må oppheves, jf. tvisteloven § 29-21 andre ledd bokstav c.
- (19) Ankende part har lagt ned påstand om tilkjenning av sakskostnader. Kravet er på 28 125 kroner inkludert merverdiavgift. Kravet tas til følge. I tillegg kommer rettsgebyr med 7662 kroner.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler AS Værdalsbruket til A 35 787 – trettifemtusensyvhundreogåttisyv – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Knut Erik Sæther
(sign.)

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Are Stenvik
(sign.)